

Полеміка щодо геополітичної ситуації в Україні або як та чому Закарпаття - не врятує країну

В серпні 2016 року, в мережі Інтернет було розміщено «кіно», від Закарпатської філії НТКУ «Тиса-1», де в передачі «Про головне», її гість Володимир Панов, чомусь російською - переконував глядачів, у виключно промисловій перспективі краю, через залучення іноземних інвестицій, правда – за домінуючим державним втручанням/регулюванням/управлінням, шляхом відновлення ВЕЗ - вільної економічної зони, обіцяні державою 30 річні, податкові пільги по якій були ліквідовані тією ж, київською владою.

Громадський діяч, як чомусь презентували гостя в цій передачі, за 40 хвилин розказав немало про економіку краю, основа якої, як переконаний Панов, виключно - іноземні інвестиції. А от їх треба «заводити» через вільні економічні зони, щоб розквітав «закарпатський бізнес». Крім того, згадав і про нову «цяцьку» українців - технопарки, про які я вже писав у статті: «Чому індустриальні парки не панацея для Закарпаття?»...

Отже, на всю цю бесіду, між ведучим та гостем студії, [відреагував на сторінках соціальної мережі у Фейсбуці](#) - так:

Все логічно, однак те, що характерно для України промислової, у Закарпатті має свої особливості. Ба, більше, Закарпаття - ніколи не було схильним та не було готовим до... промисловізації краю (крім періоду СРСР, який тривав трохи більше 40 років)...

Тому, говорячи про потенціал краю: економічно-сировинні й людські ресурси (якщо опустити відомі дані, наприклад, економічні показники «галузей», які залишились від часів СРСР, кількість населення краю тощо) та зосередившись в традиційних, економічно доцільних, сучасних і т.д. сферах, «картина» по найзахіднішій області України - буде наступною:

1. Десятки заводів, фабрик та виробництв у Закарпатті, фактично - «стоїть». Причини найрізноманітніші, однак головні з них такі: зміна структури економіки, через втрату ринків збуту вітчизняних товарів ще радянського виробництва та повне насичення ринку товарами народного споживання (ТНС), як правило - імпортного виробництва.

2. Припинення, як правило, відсталих та непотрібних виробництв (наприклад, для ВПК), а також їх неконкурентоспроможність - створили умови для переміщення трудових ресурсів, у значних кількостях, за межі Закарпаття, за кордон та у сферу послуг.

3. В краї, що є характерним для слаборозвинених країн та регіонів - виникли та стають основними виробництва, які організовані іноземцями та які працюють на давальницькій сировині (толінг), що дозволяє "працевлаштувати", як правило - жіночу половину жителів Закарпаття.

4. Основний капітал краю «крутиться» у бюджетній сфері (чиновники, вчителі, лікарі): зарплата - придбання продуктів харчування, ТНС та оплата послуг - податки, який не має інвестиційної складової.

5. Небагаточисельні приватні підприємства та підприємці, які «займаються бізнесом», як-то: розлив мінеральних вод, пиляння лісу, пивоваріння, виноробство, туризм, оздоровлення, торгівля та інші, вкупі з багаточисельними фестивалями - не можуть та не сприяють загальнообласним економічним показникам краю.

6. Натомість, сільськогосподарські, заготівельні (в основному - лісова галузь) сфери діяльності, а також - сезонне збирання (лісних плодів, грибів тощо), дещо пом'якшує проблеми зайнятості та безгрошів'я населення краю.

7. Суттєве фінансове «вливання» в економіку Закарпаття (до 50% фонду заробітної плати краю!) здійснюють заробітчани та гендлярі, що діють у прикордонні, що суттєво нівелює роль держави у повсякденному житті земляків.

8. Недостатність або відсутність сталих виробництв постійного характеру та, відповідно, заробітку - сприяє контрабандній складовій буття корінного закарпатця.

9. Відсутність реальних: загальнодержавних, регіональних та місцевих програм дій, включаючи реалізації інвестиційних проектів та бізнес-планів - довершує неприглядну соціально-економічну ситуацію, що має місце в Закарпатті.

Тому, чи врятує закарпатську економіку, а головне - яким чином... "новий менеджмент", якого "підковують" іноземні виробництва (розміщені, в основному в Ужгороді та у Мукачеві) та про який із запалом розповідає В. Панов - невідомо...